

Lidingö kommun
lidingo.stad@lidingo.se

Rektorn vid Rudboda skola
ulla.fahrman@lidingo.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Rudboda skola
i Lidingö kommun

Tillsyn av Rudboda skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lidingö kommun under vårterminen och höstterminen 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Rudboda skola besöktes av Skolinspektionen den 22 och 23 maj 2012.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det systematiska kvalitetsarbetet på Rudboda skola behöver utvecklas. Uppföljningar och utvärderingar förekommer i flera avseenden inom arbetslagen men helhetsperspektivet på skolenhetsnivå saknas. Bland annat sammanställs och analyseras inte kunskapsresultaten i årskurs 5 på skolenhetsnivå och därmed saknas underlag för att ta reda på vilka förbättringar som behövs i respektive ämne. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 vårterminen 2011 visar att eleverna når goda kunskapsresultat. Rektorn behöver dock säkerställa att bedömningen av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen sker utifrån kursplanernas krav.

I intervjuer och samtal med elever och lärare framgår att de upplever skolan som trygg och att det finns vuxna att vända sig till om någonting händer. Enligt elever är det nolltolerans mot kränkningar på skolan och eventuella kränkningar tas hand om direkt. Årligen genomför skolan en kartläggning som sedan ligger till grund för prioriterade insatser under läsåret, till exempel fler vuxna ute på rasterna. Rektorn behöver emellertid säkerställa att skolans plan mot kränkande behandling anger de åtgärder som skolan behöver genomföra under året utifrån verksamhetens specifika behov.

Tillsynen visar att Rudboda skola har rutiner för att identifiera, utreda och ge särskilt stöd till de elever som är i behov av det. Åtgärder som sätts in för elever i behov av särskilt stöd bygger till stor del på kompensation, anpassning och motivation. Skolinspektionen bedömer dock att, även om särskilt stöd ges till elever i behov av detta, att åtgärdsprogrammen behöver utvecklas till sitt innehåll samt att det finns ett behov av att tydliggöra vem som fattar beslut om åtgärdsprogrammen.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Rudboda skola i Lidingö kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lidingö kommun att senast **2012-10-24** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte fullt ut systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Säkerställa att undervisningen utgår från och omfattar läroplanens/kursplanernas krav (1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk).

Särskilt stöd

Åtgärdsprogrammen anger inte hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att åtgärdsprogrammen anger hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § första stycket skollagen).

Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte fullt ut i enlighet med författningarna.

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte alltid elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Säkerställa att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån läroplanens/kursplanernas krav (Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg).
- Säkerställa att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 skollagen).
- Säkerställa att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ansvarar inte fullt ut för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).
- Se till att kvalitetsarbetet är dokumenterat (4 kap. 6 § skollagen).

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under Skäl för beslut.

Till följd av anmärkningarna ska ni senast **2012-10-24** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Det finns inte för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte fullt ut systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen följa de riktlinjer och mål som anges i läroplanen. De bestämmelser som återfinns i läroplanen om ämnet svenska som andraspråk anger att ett av ämnets syften är att ge elever rika möjligheter att kommunicera utifrån sin kunskapsnivå, att utveckla sina kunskaper om uttal, ord och begrepp samt utveckla förmågan att välja och använda språkliga strategier. Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för de elever som behöver det. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter då undervisning i svenska.

I intervju med rektorn framgår att det på skolan finns elever som bedöms behöva undervisning i svenska som andraspråk istället för svenska. Enligt rektorn finns inte kompetensen i skolan för att genomföra sådan undervisning. Istället får eleverna undervisning enligt kursplanen för svenska samt studiehandledning i modersmålet.

Tillsynen visar att eleverna på Rudboda skola inte ges undervisning i svenska som andraspråk på det sätt som författningarna föreskriver. Lidingö kommun föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn ser inte till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering:

I skollagen anges att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den rektorn överlåtit beslutsfattandet till.

I intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att det råder oklarheter om vem som fattar beslut om åtgärdsprogram. Av skolans dokumentation samt i intervju med rektorn framgår dock att det är rektorn som beslutar om åtgärdsprogram. Rektorn uppger att det på skolan finns ett behov av att förtydliga av vem och när beslut om åtgärdsprogram fattas.

I de exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av anges det inte alltid på ett tydligt sätt hur elevens behov ska tillgodoses, dvs. vilka åtgärder som ska vidtas och av vem. Till exempel anges att eleven ska ges individuellt stöd och positiv bekräftelse för att nå delmål som exempelvis ökad förmåga att läsa och att kunna formulera sig i skrift. Sådana generella och allmänna åtgärder kan vara svåra att utvärdera. I åtgärdsprogrammen anges inte heller hur och när åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Lidingö kommun att vidta åtgärder så att beslut om åtgärdsprogram fattas enligt författningarnas krav.

Författning:

3 kap. 9 § första stycket skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte fullt ut i enlighet med författningarna.

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna avser inte alltid elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering:

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

I tillsynen framgår att förmågan hos lärarna att kontinuerligt bedöma elevernas kunskaper gentemot kursplanernas krav varierar. Enligt rektorn finns det i vissa ämnen sedan långt tillbaka i tiden en tradition av bedömning vilket medför en högre grad av rättssäkerhet. I vissa ämnen finns inte denna tradition vilket resulterar i en svårighet att bedöma elevernas kunskaper och detta kan enligt rektorn i vissa fall hänföras till ämneskompetensen. Enligt rektorn är detta ett känt utvecklingsområde för skolan som dessutom är prioriterat. I intervjuer med lärare bekräftas detta.

I skollagen stadgas att läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Läraren ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av skriftliga individuella utvecklingsplaner med omdömen från vårterminen 2012. I omdömena beskrivs i flertalet fall vad eleverna kan, vad eleven behöver utveckla och hur. Det finns dock omdömen som inte utgör en beskrivning av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Dessa handlar i huvudsak om ämnena svenska och matematik, trots att det i andra ämnen finns kunskaper som elever behöver utveckla.

Sammantaget visar tillsynen att Rudboda inte uppfyller författningarnas krav vad gäller utvärdering av elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas krav och utarbetandet av skriftliga individuella utvecklingsplanerna med omdömen. Lidingö kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn ansvarar inte fullt ut för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av intervju med rektorn och lärare framgår att det saknas uppföljning och analys av kunskapsresultat samlat på skolenhetsnivå i samtliga ämnen i årskurs 5. Det saknas således viktiga underlag för att analysera vilka förbättringar som behövs i respektive ämne. Därmed dokumenteras inte heller kvalitetsarbetet i tillräcklig grad. Vidare framgår att diskussioner om skolans måluppfyllelse och kvalitet ofta är begränsade till arbetslagen och att helhetsperspektivet på skolenhetsnivå behöver utvecklas, som till exempel formerna för likvärdig bedömning.

Skolinspektionen förelägger därför Lidingö kommun att vidta åtgärder så att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och att resultat omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen samt att detta arbete dokumenteras.

Författning:

4 kap. 4 § första stycket, 6 § skollagen

Anmärkning:**Bedömningsområde: Trygghet och studiero****Bedömning:**

Det finns inte för skolenheten en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering:

Av skollagen framgår att varje skolenhet årligen ska upprätta en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska också redogöra för de åtgärder som avses att påbörjas eller avslutas under det kommande året samt hur föregående års planerade åtgärder genomförts.

Skolinspektionen har tagit del av Rudboda skolas plan mot kränkande behandling som i flera avseenden uppfyller skollagen krav. Den innehåller förebyggande och främjande insatser mot kränkande behandling, rutiner för akuta åtgärder vid situationer av kränkande behandling, uppföljande insatser och hur händelser och åtgärder ska dokumenteras. Planen innehåller även en utvärdering av fjolårets plan. Rudboda skola har också gjort en kartläggning för att ta

reda på verksamhetens behov. Dock framgår det inte av planen vilka åtgärder som avses påbörjas eller avslutas under det kommande året utifrån verksamhetens specifika behov som framgår av kartläggningen.

Mot bakgrund av att Skolinspektionen bedömer att skolan har ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling samt att planen mot kränkande behandling till stora delar utformats i enlighet med författningarna bedöms bristen vara mindre allvarlig. Lidingö kommun tilldelas därför en anmärkning.

Författning:

6 kap. 8 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

På Rudboda skola uppnådde 97 procent av eleverna i årskurs 5 kravnivån på de nationella proven i svenska år 2011. I engelska var resultatet 98 procent och i matematik 99 procent. I jämförelse med året innan är det en förbättring. Skolan har ingen sammanställning av hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som år 2011 uppnådde målen i respektive ämne. Sammanställning av elevernas måluppfyllelse tidigare år finns inte heller.

Andelen elever som uppnådde kravnivån på det nationella provet i svenska i årskurs 3 år 2011 var 99 procent och i matematik var det 95 procent. Likaså var andelen elever i årskurs 3 som uppnådde målen i ämnet svenska 99 procent och i matematik 95 procent.

Resultat av värdegrundsarbetet

En enkätundersökning bland elever och föräldrar genomförs årligen av Lidingö kommun. Av resultat från våren 2011 för Rudboda skola framgår att 91 procent av eleverna i årskurs 3 och 91 procent av eleverna i årskurs 5 instämmer helt eller delvis i att de känner sig trygga i skolan. På frågan om elever själva blivit mobbade/kränkta av andra elever under det senaste året i skolan är det 18 procent av eleverna i årskurs 3 och 21 procent i årskurs 5 som uppger det. I Skolinspektionens enkät är det 70 procent av de svarande eleverna i årskurs 5 som instämmer helt i att de känner sig trygga i skolan. Elever som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med vid tillsynsbesöket uppger dock att vuxna reagerar och tar tag i situationer där elever kränker andra elever. Enligt eleverna arbetar skolan intensivt mot mobbning och för att det ska råda nolltolerans.

Enligt rektorn och lärarna är miljön på skolan trygg och åtgärder vidtas när en elev upplever sig kränkt. Skolan planerar och genomför varje år en kartläggning av riskområden som eleverna är delaktiga i och utifrån den sätts specifika åtgärder in. Till exempel framgår i intervjuer med rektor och lärare att flera åtgärder som vidtagits senaste året, som tätare vuxennärvaro i vissa lokaler och på raster, gett effekter. I en nyligen gjord kartläggning framgår att skolan är i behov av att arbeta med andra riskområden för kränkande behandling. Det framgår även i intervjuer med lärare och elever. Enligt rektorn är det något skolan kommer att arbeta aktivt med nästa läsår. Rudboda skola har även genomfört egna enkäter för att mäta trivsel och förekomsten av kränkningar i samtliga årskurser varje termin. Resultaten för varje klass jämförs med tidigare resultat samt analyseras och utmynnar i nya utvecklingsområden.

Beskrivning av Rudboda skola

Rudboda skola är en av fyra skolor i Källängens skolområde i Lidingö kommun och är en grundskola med 304 elever från förskoleklass till årskurs 5. Skolan består av 13 klasser fördelade på tre arbetslag som leds av var sin arbetslagsledare; förskoleklass, åk 1-2 och åk 3-5. Arbetslagen består av två- parallelliga åldershomogena klasser, förutom årskurs 3 som är tre- parallellig.

Rudboda skola har sedan år 2000 bedrivit utbildning utan att tillämpa timplanen. Under 2011 har Lidingö kommun inkommit med en anmälan till Skolinspektionen om att skolan fortsätter bedriva utbildning utan att tillämpa timplanen.

Skolan leds av en rektor. Till skolan hör också tre fritidshemsavdelningar. Kommunens ansvarstagande för denna verksamhet beskrivs i separat beslut.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Malin Forsman
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).